

Oosterse filosofie

Synthese

Overzicht

1. Inleiding: Geschiedenis, De spiltijd
2. India; hindoeïsme
3. Boeddhisme
4. Mahayana
5. China; confucianisme
6. Taoïsme
7. Zen
8. Synthese?

Wat hebben we niet behandeld?

- De islam: past meer in de westerse traditie (Aristoteles, de bijbel)
- Japan: shintoïsme - religieuze praktijk, vaak beoefend tezamen met boeddhisme
- Zarathoestra (zoroastrisme): vóór de spiltijd, nog invloed op jodendom & islam

Wat is "filosofie"?

- Westers: rationeel, niet religieus denken over kosmos en mens
- Bestaat als zodanig niet in India & China
  - Wijsheid opdoen
  - Inzicht verwerven
- Doel: kennis van mens & wereld / weten hoe te handelen
- Methoden: rationeel, mystiek

De grote vragen

De vragen van Kant:

- Wat kunnen we weten?
- Wat moeten we doen?
- Wat mogen we hopen?
- Wat is de mens?

Wat kunnen we weten?

- Metafysica: wat maakt de wereld tot wat die is?
- Westers: een geheel van onderscheidbare objecten met bepalende kenmerken, die onderling op elkaar inwerken
- Later boeddhisme: Sunyata
- Taoïstisch: Tao
- Zen: mu

Wat moeten we doen?

- Spiltijd: algemeen gouden regel
- Westers: deugdethiek - nastreven van voortreffelijkheid
- Boeddhisme: achtvoudig pad
- Confucianisme: riten, deugdethiek, rechtzetten van de woorden
- Taoïsme: wu wei
- Zen: kensho nastreven

Wat mogen we hopen?

- Westers: ataraxia (gemoedsrust)
- Boeddhisme: einde van het lijden / nirvana
- Confucianisme: een wijs oordeel
- Taoïsme: harmonie
- Zen: satori

Wat is de mens?

- Westers: heerser der schepping
- Boeddhisme: anatman - zonder zelf
- Confucianisme: lid van een samenleving
- Taoïsme: deel van een groot geheel
- Zen: primair een vat vol ervaringen

Bruggen slaan

- Hermeneutiek
- Comparatieve filosofie
- 'World philosophy'
- Interculturele filosofie

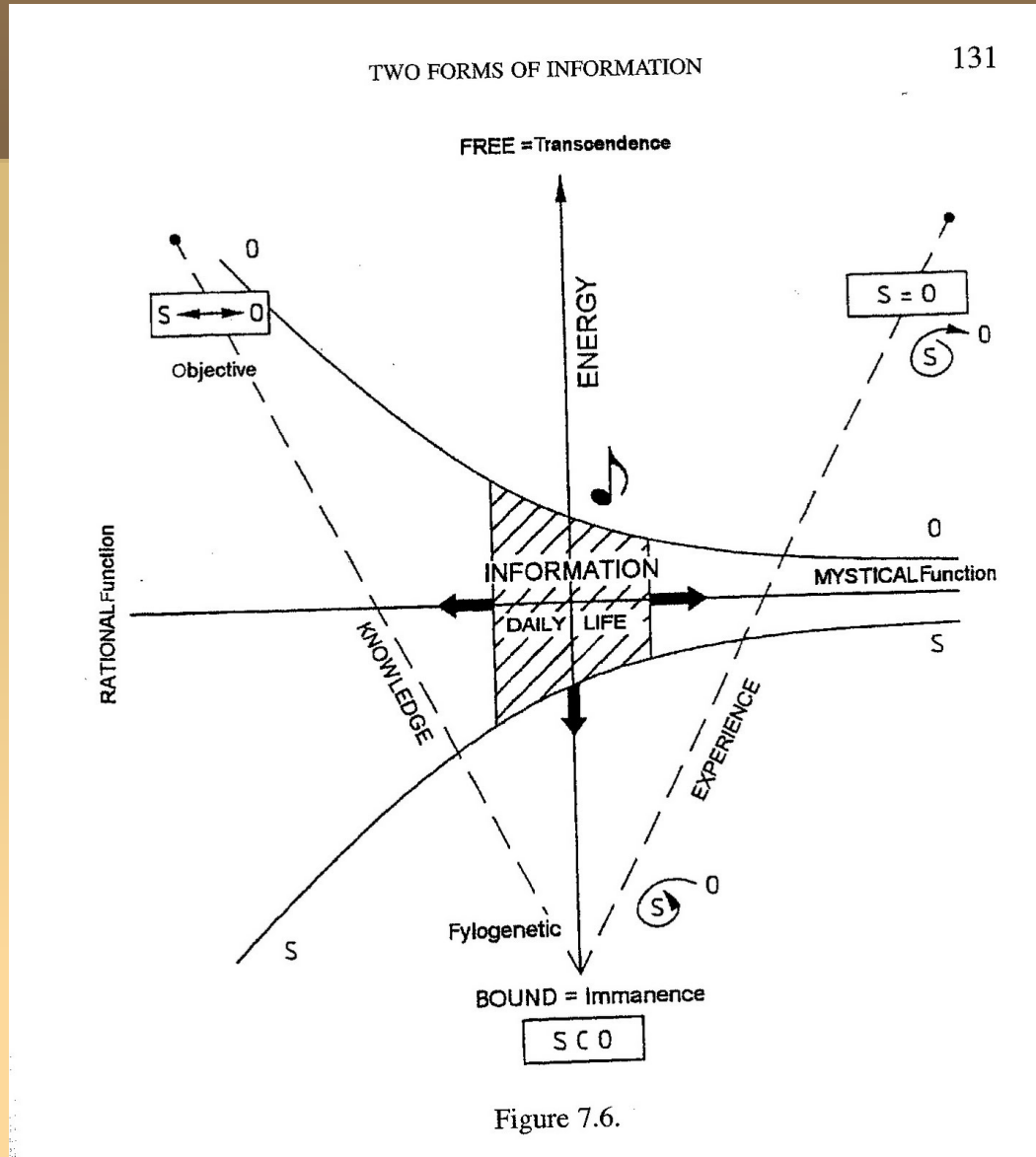
Hermeneutiek

- Hans Georg Gadamer (1900 - 2002)
- Voorlopig oordeel + herziening → nieuw oordeel
- Cyclisch doorlopen (hermeneutische cirkel)
- Gradueel duidelijker beeld van overeenkomsten en verschillen
- Vgl. wetenschap: hypothese + toetsing → aangepaste hypothese

Comparatieve filosofie

- Ulrich Libbrecht: paradigmavrij model
- Twee assen: energie & informatie
- Drie polen:
  - Natuurlijkheid (subject opgenomen in object)
  - Rationaliteit (subject neemt afstand van object)
  - Emotionaliteit (subject valt samen met object)

Comparatief model

World Philosophy

- Alle tradities gelijkwaardig
- Uitgangspunt: Karl Jaspers' spiltijd
- Periodes & stijlen op wereldschaal
- Aandacht voor historische ontwikkeling
- Enkele grote filosofen als piketpaaltjes

Interculturele filosofie

- Heinz Kimmerle, emeritus Erasmus Univ.
- Dialoog tussen gelijkwaardige partners
- Concentratie op de zaak in kwestie
- Openheid m.b.t resultaat
- Ook geschikt voor orale tradities (Afrika)

Vragen

- Hoe moeten wij tegen de verschillende visies aankijken? ("Er kan er maar één de juiste zijn" / "We moeten streven naar een synthese" / ...)
- Wat kunnen wij in het westen leren van het oosterse denken?
- Hoe zou het komen dat er zo verschillend tegen de wereld wordt aangekeken?
- Wat zegt het feit dat we heel verschillend over de wereld kunnen denken over de mens?